

شرکت هرمزگان در ابتدای سال ۱۳۹۰ تجهیزات را به قیمت تمام شده ۱۸'۰۰۰'۰۰۰ ریال خریداری نمود، این شرکت از دارایی مذکور در سالهای ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۲ استفاده و استهلاك آن را محاسبه کرد، ولی در سال ۱۳۹۳ به دلایلی فقط ۲ ماه آخر از این دارایی استفاده کرد، اگر ارزش اسقاط دارایی و عمر مفید آن به ترتیب ۳'۰۰۰'۰۰۰ ریال و ۵ سال و روش محاسبه استهلاك خط مستقیم باشد، استهلاك دارایی در سال ۹۳ چند ریال است؟

مدت باقیمانده از عمر مفید تجهیزات شرکت هرمزگان را بنویسید.

مخارج بعد از تحصیل دارایی‌های ثابت مشهود:

امکان دارد مؤسسه بعد از تحصیل دارایی‌های ثابت، مبالغی را در ارتباط با این دارایی‌ها پرداخت نماید. هزینه‌های بعد از تحصیل دارایی‌های ثابت به دو دسته زیر تقسیم می‌شوند:

الف) تعمیرات جزئی:

مخارجی از قبیل تعمیرات عادی که منافع حاصل از خدمات دارایی را افزایش نداده و برای حفظ دارایی در وضعیت عادی صورت می‌گیرد، به عنوان هزینه‌های جاری ثبت می‌شود، مانند تعویض لاستیک وسایط نقلیه، تعمیر جزئی ساختمان مؤسسه و غیره.

ب) تعمیرات اساسی (مخارج سرمایه‌ای):

مخارجی مانند تعویض و بهسازی که به افزایش ظرفیت و کارایی، افزایش عمر مفید و بهبود اساسی در کیفیت محصول یا کاهش بهای تمام شده محصول تولیدی توسط دارایی منجر می‌گردد به عنوان تعمیرات اساسی به حساب دارایی مربوطه منظور و این مخارج از طریق استهلاك به دوره‌های آتی مورد استفاده سرشکن می‌شود.

نحوه مستهلاك نمودن تعمیرات اساسی:

طبق ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، مخارج مربوط به تعمیر اساسی دارایی در زمان انجام هزینه به ارزش دفتری دارایی اضافه و در طی باقیمانده عمر مفید دارایی، قابل استهلاك خواهد بود. مخارج مربوط به تعمیر اساسی دارایی‌های ثابت که پس از پایان عمر مفید دارایی انجام می‌شود، در سال انجام مخارج، قابل استهلاك است.

مثال:

اطلاعات زیر مربوط به شرکت «خلیج فارس» در دست است:

۵۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال

۱۰ سال

۱۵'۰۰۰'۰۰۰

خط مستقیم

بهای تمام شده ماشین‌آلات در تاریخ ۱۳۹۲/۱/۱ (تاریخ خرید)

عمر مفید دارایی

مانده استهلاك انباشته تا پایان سال ۱۳۹۴

روش استهلاك

شرکت در ابتدای سال ۱۳۹۵ مبلغ ۷۰۰۰۰۰۰۰ ریال بابت تعمیرات اساسی ماشین آلات از حساب جاری پرداخت نمود، این تعمیرات باعث افزایش کارایی این دارایی شده است.

مطلوب است:

الف) ثبت پرداخت بابت تعمیرات اساسی در سند حسابداری

ب) ثبت استهلاك دارایی در پایان سال ۱۳۹۵

شماره سند: ۱۳۹۵/۱/۱ تاریخ سند:		شرکت خلیج فارس سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		ماشین آلات		۷۰۰۰۰۰۰۰	
		موجودی نقد - بانک			۷۰۰۰۰۰۰۰۰
جمع: هفت میلیون ریال					
شرح سند: پرداخت بابت تعمیرات اساسی ماشین آلات					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

محاسبه هزینه استهلاك در سال ۱۳۹۵:

بهای تمام شده ماشین آلات	۵۰۰۰۰۰۰۰۰
+ تعمیرات اساسی	۷۰۰۰۰۰۰۰۰
بهای تمام شده جدید	۵۷۰۰۰۰۰۰۰۰
کسر می شود: استهلاك انباشته	(۱۵۰۰۰۰۰۰۰۰)
ارزش دفتری (مبنای محاسبه استهلاك)	۴۲۰۰۰۰۰۰۰۰
÷ عمر مفید باقیمانده	۷
هزینه استهلاك سالانه	۶۰۰۰۰۰۰۰۰

شماره سند: ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ تاریخ سند:		شرکت خلیج فارس سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه استهلاك ماشین آلات		۶۰۰۰۰۰۰۰۰	
		استهلاك انباشته ماشین آلات			۶۰۰۰۰۰۰۰۰
جمع: شش میلیون ریال					
شرح سند: استهلاك ماشین آلات در سال ۱۳۹۵					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

لیست دارایی‌های ثابت و مشخصات آن

صورت‌برداری از دارایی‌های ثابت به منظور مشخص کردن وضعیت دارایی ثابت شرکت از نظر کمی و کیفی تنظیم می‌گردد، فرم صورت‌برداری از دارایی‌های ثابت با توجه به نوع دارایی ثابت، شکل‌های متفاوتی دارد، یک نمونه از این فرم‌ها به صورت زیر ارائه شده است:

لیست صورت‌برداری دارایی ثابت									
شرکت									
فرم صورت‌برداری اموال									
تاریخ صورت‌برداری				لغایت			واحد:		
ردیف	مشخصات اموال		سریال فنی	محل استقرار زمان مشاهده			وضعیت		
	پلاک	شرح		قسمت	کد	نام مسئول نگهداری	۱	۲	۳
۱									
۲									
۳									
۴									
۵									
امین اموال		کارشناس مسئول امین اموال		رئیس اداره حسابداری مدیریت			مدیر امور مالی		
نام و نام خانوادگی		نام و نام خانوادگی		نام و نام خانوادگی			نام و نام خانوادگی		
امضاء		امضاء		امضاء			امضاء		
۱- نو	۲- قابل استفاده		۳- مازاد			۴- اسقاط			

افرادی که فرم بالا را تکمیل می‌کنند باید اطلاعات دقیق مربوط به اموال را در آن ذکر نمایند، پس از پایان صورت‌برداری و بررسی آن، رئیس اداره اموال در مورد دارایی‌های ثابت مشاهده نشده گزارشی را تهیه می‌کند، همچنین دارایی‌های مازاد باید به بخش‌هایی که نیاز دارند ارسال گردد، دارایی‌هایی که نیاز به تعمیر دارند، باید پیگیری‌های لازم برای تعمیر آنها صورت گیرد و درنهایت در خصوص دارایی اسقاطی تصمیمات لازم اخذ شود.

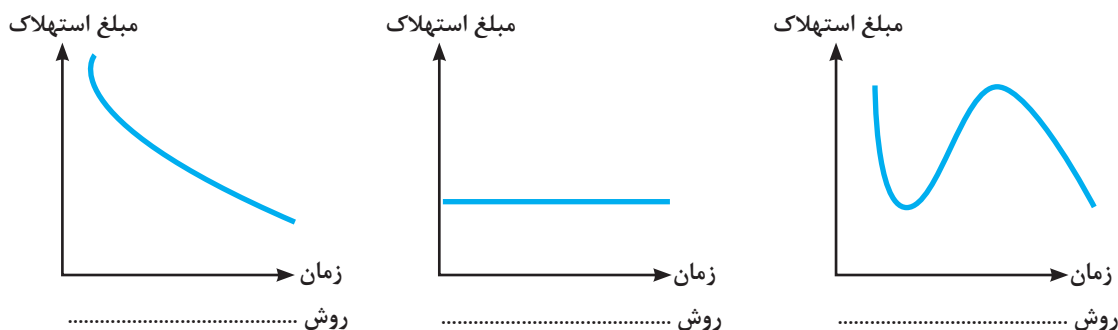
مسائل پایان فصل

بحث کنید

- ۱ آیا مؤسسه‌ای می‌تواند در هر سال از یک روش خاص برای محاسبه استهلاك دارایی استفاده کند و روش استهلاك را تغییر دهد؟ دلیل آن را بیان کنید.
- ۲ اگر مؤسسه‌ای برای انجام کارهای اداری خود اقدام به خرید یک دستگاه رایانه به ارزش ۲۵۰۰۰۰۰۰ ریال نمود که شامل صفحه کلید، صفحه نمایش، موس، اسپیکر، کیس و غیره، استهلاك رایانه باید یکجا محاسبه گردد یا استهلاك هر قطعه به طور جداگانه محاسبه می‌گردد؟

فعالیت

هر یک از نمودارهای زیر مربوط به کدام روش استهلاك است؟

فعالیت

بهای تمام شده یک دارایی در شرکت سبزوار ۴۸۰۰۰۰۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۱۵ سال و فاقد ارزش اسقاط است، اگر روش محاسبه استهلاك آن مجموع سنوات باشد. مبلغ استهلاك دارایی در هر یک از سال‌های زیر را محاسبه نمایید:

سال اول ..... سال ششم ..... سال دوازدهم ..... سال پانزدهم .....

کار عملی ۱۷

شرکت گلستان اثاثه‌ای را به بهای تمام شده ۱۶۰۰۰۰۰۰ ریال خریداری نمود، ارزش اسقاط دارایی پس از ۵ سال معادل ۱۰۰۰۰۰۰ ریال است.

مطلوب است:

تنظیم جدول استهلاك اثاثه در طی عمر مفید براساس روش‌های زیر:

- ۱ خط مستقیم
- ۲ مجموع سنوات
- ۳ نزولی با نرخ مضاعف

کار عملی ۱۸

در ابتدای سال ۱۳۹۵ شرکت اهواز یک دستگاه ماشین آلات به مشخصات زیر خریداری نمود:

بهای تمام شده ۳۸۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال - ارزش اسقاط ۲۰'۰۰۰'۰۰۰

برآورد عمر مفید:

برحسب سال: ۸ سال

برحسب ساعات کارکرد ۹۰'۰۰۰ ساعت

برحسب میزان تولید ۷۲'۰۰۰ واحد

مطلوب است:

محاسبه مبلغ استهلاك ماشین آلات در پایان سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ بر اساس هریک از روش های زیر:

الف) خط مستقیم

ب) مانده نزولی با نرخ ۱۲٪

ج) مجموع سنوات

د) نزولی با نرخ مضاعف

هـ) ساعات کارکرد با فرض اینکه ساعات کارکرد دارایی در سال های مذکور به ترتیب ۱۴'۰۰۰ و ۱۱'۵۰۰ ساعت است.

و) میزان تولید با فرض اینکه مقدار تولید دارایی در سال های مذکور به ترتیب ۱۰'۵۰۰ و ۹'۸۰۰ واحد است.

کار عملی ۱۹

اطلاعات زیر مربوط به اولین سال بهره برداری از دارایی های ثابت شرکت اراک است، به جای علامت سؤال گزینه مناسب را بنویسید.

نام دارایی	بهای تمام شده	عمر مفید	ارزش اسقاط	روش محاسبه استهلاك	ماه های بهره برداری	نرخ استهلاك	مبلغ استهلاك
سردخانه	۱۲'۰۰۰'۰۰۰	۱۰	صفر	خط مستقیم	۵	-	؟
ژنراتور	۴۵'۰۰۰'۰۰۰	-	صفر	مانده نزولی	۸	۱۲٪	؟
موتورسیکلت	؟	۱۰	۵۰۰'۰۰۰	خط مستقیم	۹	-	۴۱۲'۵۰۰
حق التألیف	۶'۲۰۰'۰۰۰	؟	صفر	خط مستقیم	۱۲	-	۱'۵۵۰'۰۰۰
اثاثه اداری	۷'۴۰۰'۰۰۰	۶	۴۰۰'۰۰۰	مجموع سنوات	۹	-	؟

کار عملی ۲۰

با مراجعه به کتاب همراه هنرجو، نحوه محاسبه استهلاك دارایی‌های زیر را بر اساس ماده ۱۴۹ مالیات‌های مستقیم تعیین نمایید.

نام دارایی	روش محاسبه استهلاك	نرخ / مدت
چمن طبیعی		
چمن مصنوعی		
شتر مرغ		
اثاثیه هتل‌ها		
پمپ‌های سانتریفیوژ		
وانت بار		

کار عملی ۲۱

اطلاعات زیر مربوط به دارایی‌های ثابت شرکت البرز در سال ۱۳۹۵ می‌باشد.
مانده دارایی‌ها در ابتدای دوره:

نام دارایی	بهای تمام شده	ارزش اسقاط	عمر مفید	روش استهلاك	مانده استهلاك انباشته
ساختمان آجری	۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	صفر	۱۵	خط مستقیم	۲'۰۰۰'۰۰۰
ماشین آلات	۸۰'۰۰۰'۰۰۰	صفر	-	نزولی با نرخ ۱۵٪	۱۳'۷۰۰'۰۰۰

رویدادهای طی سال ۱۳۹۵:

تاریخ ۱۳۹۵/۲/۱۸: خرید یک دستگاه وسایط نقلیه به بهای تمام شده ۶۵'۰۰۰'۰۰۰ ریال و پرداخت وجه آن پس از محاسبه مالیات بر ارزش افزوده از حساب جاری شرکت، عمر مفید دارایی ۱۰ سال و ارزش اسقاط آن صفر و براساس روش خط مستقیم مستهلك می‌شود.

۱۳۹۵/۴/۲: خرید یک دستگاه ساختمان فلزی به ارزش ۳۸۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال و پرداخت ۴۰٪ بهای ساختمان از حساب جاری و بابت مابقی قرار شد ۶ ماه دیگر پرداخت شود، همچنین شرکت بابت حق کمیسیون بنگاه ۳۸۰'۰۰۰ ریال است که با احتساب مالیات از حساب صندوق شرکت پرداخت شد.

روش محاسبه استهلاك خط مستقیم و عمر مفید آن ۲۵ سال بوده و ارزش اسقاط دارایی صفر می‌باشد.

۹۵/۷/۱۷: خرید یک دستگاه تست اسکناس معادل ۱۳۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال از یک فروشنده‌ای که در سامانه مالیات بر ارزش افزوده ثبت نام نکرده است. وجه فاکتور از حساب جاری پرداخت گردید. ارزش اسقاط دارایی ۱۰۰'۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۵ سال و روش‌های محاسبه استهلاك، خط مستقیم است.

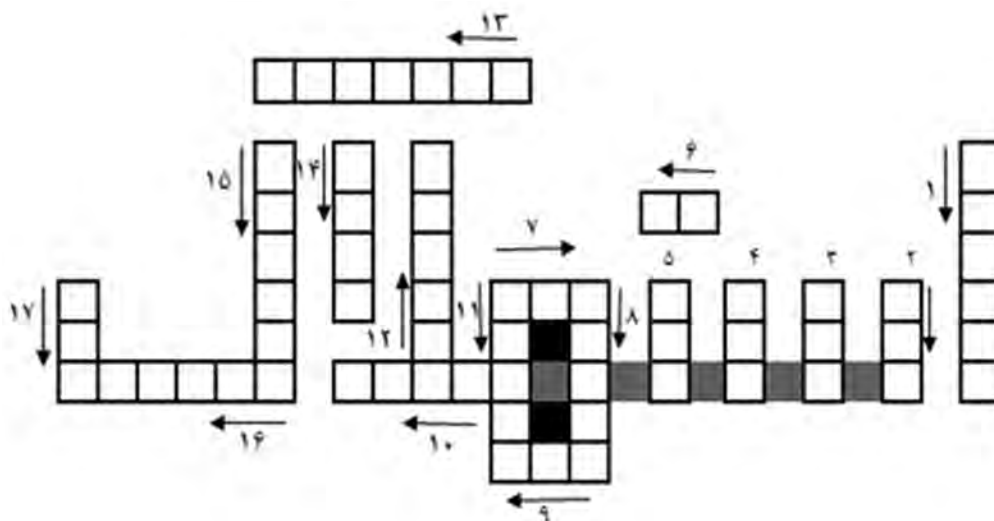
مطلوب است:

محاسبه استهلاك دارایی‌های شرکت البرز در سال ۱۳۹۵ و تکمیل جدول زیر.

شرکت البرز											
جدول دارایی‌های ثابت و استهلاك آنها موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم سال مالی ۱۳۹۵											
شرح اقلام دارایی	بهای تمام شده					استهلاك انباشته					ارزش دفتری
	مانده اول دوره	دارایی خریداری شده طی دوره	دارایی فروش رفته طی دوره	انتقالات بین اقلام دارایی‌ها	مانده آخر دوره	مانده اول دوره	استهلاك سال جاری	استهلاك دارایی‌های فروش رفته	انتقالات بین اقلام دارایی‌ها	مانده پایان دوره	مانده پایان سال مالی (نقل به ترازنامه)
ساختمان											
ماشین‌آلات											
وسایط نقلیه											
اثاثه و منصوبات											
جمع کل											

کار عملی ۲۲

جدول زیر را با توجه به اطلاعات ذکر شده تکمیل نمایید.

- ۱ عمر مفید و ارزش اسقاط به صورت ..... تعیین می گردند.
- ۲ هنگامی که مانده ارزش دفتری دارایی به کمتر از ..... درصد بهای تمام شده دارایی برسد، کل مانده ارزش دفتری در سال بعد یکجا قابل استهلاك است.
- ۳ برای محاسبه استهلاك طبق قانون مالیات های مستقیم، ارزش اسقاط دارایی معادل ..... در نظر گرفته می شود.
- ۴ از دلایل بهای تمام شده دارایی ثابت می باشد.
- ۵ دارایی، منابع اقتصادی واحد اقتصادی هستند که دارای منافع ..... باشد.
- ۶ اگر عمر مفید ائانه ای ۴ سال باشد، مجموع سنوات آن معادل ..... است.
- ۷ از دلایل محاسبه استهلاك دارایی های ثابت می باشد.
- ۸ محاسبه استهلاك برای رعایت کدام یک از اصول حسابداری صورت می گیرد.
- ۹ از فراورده های نفت است.
- ۱۰ اختصاص یک کد یا شناسه خاصی به یک دارایی برای کنترل مؤثر آن در یک واحد اقتصادی.
- ۱۱ به فضایی گفته می شود که براساس یک سیستم طبقه بندی صحیح، اموال یک واحد اقتصادی در آن نگهداری می شود.
- ۱۲ یکی از منابع طبیعی که دارای ارزش بالایی است.
- ۱۳ استهلاك در لغت به معنای ..... است.
- ۱۴ از دارایی ثابت مشهود که استهلاك پذیر نیست.
- ۱۵ استهلاك در این روش براساس مقدار محصول تولید شده و ساعات فعالیت محاسبه می شود.
- ۱۶ از اجزای معادله حسابداری است.
- ۱۷ معمولاً منابع طبیعی به عنوان دارایی های ..... شونده شناخته می شوند.

ارزشیابی شایستگی صدور سند استهلاك اموال (دارایی‌های ثابت)

شرح کار:

- ۱ آشنایی با جدول استهلاك موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم (آشنایی با روش‌های استهلاك)
- ۲ توانایی محاسبه استهلاك موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم
- ۳ توانایی تهیه و تنظیم جدول استهلاك دارایی‌ها
- ۴ توانایی صدور سند حسابرسی استهلاك دارایی‌ها
- ۵ آشنایی با ارزش دفتری و قیمت تمام شده دارایی
- ۶ تنظیم کارت اموال (قیمت خرید، ارزش اسقاط، عمر مفید روش استهلاك و ...)
- ۷ توانایی ثبت استهلاك در کارت دارایی
- ۸ تهیه لیست دارایی‌های ثابت

استاندارد عملکرد: صدور سند استهلاك اموال (دارایی‌های ثابت) براساس قانون مالیات‌های مستقیم و استانداردهای حسابداری، آیین‌نامه‌های داخلی و اسناد خرید اموال

شاخص‌ها:

- ۱ تنظیم کارت اموال
- ۲ تعیین روش استهلاك دارایی‌های ثابت
- ۳ محاسبه استهلاك دارایی‌های ثابت
- ۴ صدور سند حسابداری استهلاك دارایی‌های ثابت
- ۵ ثبت استهلاك در کارت اموال
- ۶ تهیه لیست دارایی‌های ثابت

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میز و صندلی اداری - ملزومات اداری

ابزار و تجهیزات: ابزار و تجهیزات: کامپیوتر - پرینتر - نرم افزار - اتاق کار - ماشین حساب - جدول محاسبه استهلاك در قانون مالیات‌های مستقیم جهت محاسبه استهلاك - کارت اموال - لیست اموال دارایی

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنجار
۱	تنظیم کارت اموال	۱	
۲	تعیین روش استهلاك دارایی‌های ثابت	۲	
۳	تعیین روش استهلاك دارایی‌های ثابت	۱	
۴	صدور سند حسابداری استهلاك دارایی‌های ثابت	۱	
۵	ثبت استهلاك در کارت اموال	۱	
۶	تهیه لیست دارایی‌های ثابت	۱	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش		۲	
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنجار برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

فصل ۳

صدور اسناد کنارگذاری و فروش دارایی ثابت

The screenshot shows a software window titled "فرم کنارگذاری" (Asset Disposal Form). The interface is divided into several sections:

- گروه:** (Group) - A dropdown menu with options like "تجهیزات" (Equipment), "نقلیه" (Vehicle), "ماشین آسان" (Easy Machine), and "موتورسیکلت" (Motorcycle).
- کد مرکز:** (Center Code) - A dropdown menu with options like "بخش حسابداری" (Accounting Department) and "بخش رفاه کارکنان" (Employee Welfare Department).
- کد مرکز هزینه:** (Center Cost Code) - A dropdown menu with options like "حساب هزینه استهلاک" (Depreciation Expense Account) and "حساب ارزش استهلاک" (Value of Depreciation Account).
- کد حساب:** (Account Code) - A dropdown menu with options like "کد حساب مخازن" (Warehouse Account Code), "کد طرف (بانک، حواله)" (Counterparty (Bank, Transfer)), "کد حساب بیوفا حواله" (Bio-fuel Transfer Account Code), "کد حساب ارزش بازاریابی" (Marketing Value Account Code), "کد حساب درآمد ناشی از فروش" (Revenue from Sales Account Code), "کد حساب سود ناشی از فروش" (Profit from Sales Account Code), "کد حساب درآمد ناشی از استهلاک" (Depreciation Income Account Code), and "کد حساب سود ناشی از استهلاک" (Profit from Depreciation Account Code).
- کد مرکز:** (Center Code) - A dropdown menu with options like "بخش حسابداری" (Accounting Department) and "بخش رفاه کارکنان" (Employee Welfare Department).
- کد مرکز هزینه:** (Center Cost Code) - A dropdown menu with options like "حساب هزینه استهلاک" (Depreciation Expense Account) and "حساب ارزش استهلاک" (Value of Depreciation Account).
- کد حساب:** (Account Code) - A dropdown menu with options like "کد حساب مخازن" (Warehouse Account Code), "کد طرف (بانک، حواله)" (Counterparty (Bank, Transfer)), "کد حساب بیوفا حواله" (Bio-fuel Transfer Account Code), "کد حساب ارزش بازاریابی" (Marketing Value Account Code), "کد حساب درآمد ناشی از فروش" (Revenue from Sales Account Code), "کد حساب سود ناشی از فروش" (Profit from Sales Account Code), "کد حساب درآمد ناشی از استهلاک" (Depreciation Income Account Code), and "کد حساب سود ناشی از استهلاک" (Profit from Depreciation Account Code).

دارایی‌های ثابت، دارایی‌هایی هستند که شرکت در راستای اجرای فعالیت‌های خود خریداری و در طی چند سال مورد استفاده قرار می‌دهد، در زمانی که دارایی ثابت توانایی برآوردن نیازهای شرکت را نداشته باشد، یا بنا بر دلایلی؛ از جمله کاهش کیفیت محصولات تولیدی، شرکت اقدام به برکناری یا فروش آن به اشخاص دیگر می‌کند، حسابداران باید ضمن بررسی کامل بودن کلیه مستندات مربوط به برکناری یا فروش دارایی ثابت، توانایی ثبت و صدور سند حسابداری را در این خصوص داشته باشند.

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا
و اموال خود را که خداوند آن را وسیله قوام [زندگی] شما قرار داده به سفیهان مدهید و [الی] از [عواید] آن به ایشان بخورانید و آنان را پوشاک دهید و با آنان سخنی پسندیده بگویید.

(سوره نسا، آیه ۵)

مقدمه

- آیا می‌دانید یک حسابدار در زمان کنارگذاری یا فروش یک دارایی ثابت چه مدارک و مستنداتی را بررسی می‌کند؟
- آیا می‌دانید سود و زیان ناشی از کنارگذاری یا فروش یک دارایی ثابت چگونه محاسبه می‌شود؟
- صدور سند حسابداری در زمان فروش یا کنارگذاری دارایی ثابت به چه صورت انجام می‌پذیرد؟
- صدور سند حسابداری خروج دارایی‌های امانی نزد شرکت چگونه انجام می‌پذیرد؟

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سند حسابداری کنارگذاری دارایی ثابت براساس مدارک و اسناد مثبت طبق استانداردهای حسابداری و آئین‌نامه‌های داخلی

شایستگی‌هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

- ۱ کنترل اسناد و مدارک کنارگذاری دارایی ثابت
- ۲ محاسبه سود و زیان فروش دارایی‌های ثابت
- ۳ صدور سند حسابداری کنارگذاری دارایی‌های ثابت
- ۴ صدور سند خروج دارایی امانی نزد شرکت

فعالیت

چه تفاوتی بین مخارج جاری و مخارج سرمایه‌ای دارایی ثابت وجود دارد؟

پس از خرید دارایی ثابت و استفاده از آن، مخارجی برای حفظ شرایط فعلی دارایی یا بهبود شرایط فعلی انجام می‌گیرد، مخارج پس از تحصیل دارایی ثابت یا به عنوان مخارج جاری تلقی می‌گردد (هزینه) یا به عنوان مخارج سرمایه‌ای (دارایی) در نظر گرفته می‌شود.

فعالیت

آژانس مسافرتی «اردبیل» دارای چندین اتومبیل بین شهری است و با استفاده از آنها اقدام به جابه‌جایی مسافر بین شهرهای مختلف می‌کند. در طی سال مالی منتهی به ۳۰ اسفندماه ۱۳۹۵، شرکت اقدام به انجام مخارجی به شرح زیر کرده است. تعیین کنید که کدام یک از مخارج به عنوان دارایی و کدام یک به عنوان هزینه در دفاتر شناسایی می‌شود.

- ۱ خرید یک دستگاه وسیله نقلیه جهت گسترش فعالیت؛
- ۲ تعویض لاستیک و برف پاک کن؛
- ۳ تعویض اتاق وسیله نقلیه؛
- ۴ تعویض روغن وسایل نقلیه؛
- ۵ تعمیر اساسی موتور یکی از وسایل نقلیه؛
- ۶ خرید بنزین برای وسایل نقلیه.

شرح	مخارج سرمایه‌ای	مخارج جاری
- خرید یک دستگاه وسیله نقلیه باری جهت گسترش فعالیت	*	
- تعویض لاستیک و برف پاک کن		*
- تعویض اتاق وسیله نقلیه		
- تعویض روغن وسایل نقلیه		
- تعمیر اساسی موتور یکی از وسایل نقلیه		
- خرید بنزین برای وسایل نقلیه		

فعالیت

شرکت «سمنان» در ابتدای سال ۱۳۹۳ اقدام به خرید ماشین‌آلات تولید منسوجات به مبلغ ۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به صورت نقدی کرده است. روش استهلاک خط مستقیم، عمر مفید ماشین‌آلات مذکور ۸ سال و ارزش اسقاط آن در پایان عمر مفید صفر است. در ابتدای سال ۱۳۹۵ شرکت اقدام به تعمیر دارایی مذکور به مبلغ ۲۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال نمود که عمر مفید دارایی را یک سال افزایش داد.

مطلوب است:

ثبت حسابداری مربوط به خرید دارایی ثابت، هزینه استهلاک سال‌های ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۵، هزینه تعمیرات اساسی دارایی ثابت.

ثبت خرید ماشین آلات

شماره سند:		شرکت.....		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

ثبت هزینه استهلاک سال ۱۳۹۳

شماره سند:		شرکت.....		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

ثبت هزینه استهلاک سال ۱۳۹۴

شماره سند:		شرکت.....		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

ثبت هزینه تعمیرات اساسی

شماره سند:		شرکت.....		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامئ:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

ثبت هزینه استهلاک سال ۱۳۹۵

شماره سند:		شرکت.....		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامئ:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

به نظر شما چگونه یک حسابدار می‌تواند مخارج جاری و سرمایه‌ای را از هم تفکیک کند؟ در این خصوص با کمک هنرآموز بحث کنید.

فعالیت

معمولاً شرکت‌ها آئین‌نامه‌ای تحت عنوان آئین‌نامه تفکیک مخارج جاری از سرمایه‌ای در اختیار دارند. در این آیین‌نامه، مبلغی به عنوان مبنا در نظر گرفته می‌شود و مخارج کمتر از آن مبلغ به عنوان مخارج جاری و مخارج بیشتر از آن مبلغ به عنوان مخارج سرمایه‌ای تلقی می‌گردد.

شرکت «ایران» اقدام به خرید یک دستگاه خودرو به صورت نقدی طی چک شماره ۱۵۶۷۲۱ به مبلغ ۲۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال در ابتدای سال ۱۳۹۵ کرده است. در طی ماه اول سال ۱۳۹۵ مخارج شرکت در خصوص وسیله نقلیه مذکور به میزان ۱۰٬۸۰۰٬۰۰۰ ریال هزینه بنزین و ۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال برای تعمیر اساسی موتور بوده است که به صورت نقدی پرداخت شده‌اند. سند حسابداری را بدون اعمال مالیات بر ارزش افزوده صادر کنید.

فعالیت

سند حسابداری خرید یک دستگاه خودرو

شماره سند:		شرکت.....		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		.....		۲۲۰'۰۰۰'۰۰۰	
		موجودی نقد			۲۲۰'۰۰۰'۰۰۰
جمع: دویست و بیست میلیون ریال					
شرح سند: صدور چک شماره ۱۵۶۷۲۱ بانک .... جهت خرید یک دستگاه خودرو					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

سند حسابداری پرداخت هزینه سوخت

شماره سند:		شرکت.....		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		.....		۱۰'۸۰۰'۰۰۰	
		موجودی نقد			۱۰'۸۰۰'۰۰۰
جمع: ده میلیون و هشتصد هزار ریال					
شرح سند: پرداخت جهت هزینه سوخت طی فروردین ماه					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

سند حسابداری تعمیر اساسی موتور

شماره سند:		شرکت.....		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		.....		۴۵'۰۰۰'۰۰۰	
		موجودی نقد			۴۵'۰۰۰'۰۰۰
جمع: چهل و پنج میلیون ریال					
شرح سند: پرداخت بابت تعمیر اساسی موتور ماشین					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شرکت «کرمان» در تاریخ ۱۳۹۴/۰۱/۰۱ اقدام به خرید ماشین‌آلات تولیدی به مبلغ ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال نمود. طبق ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم استهلاك دارایی مذکور ۱۰ سال و براساس روش خط مستقیم و ارزش اسقاط آن در پایان عمر مفید صفر است. مطلوب است:

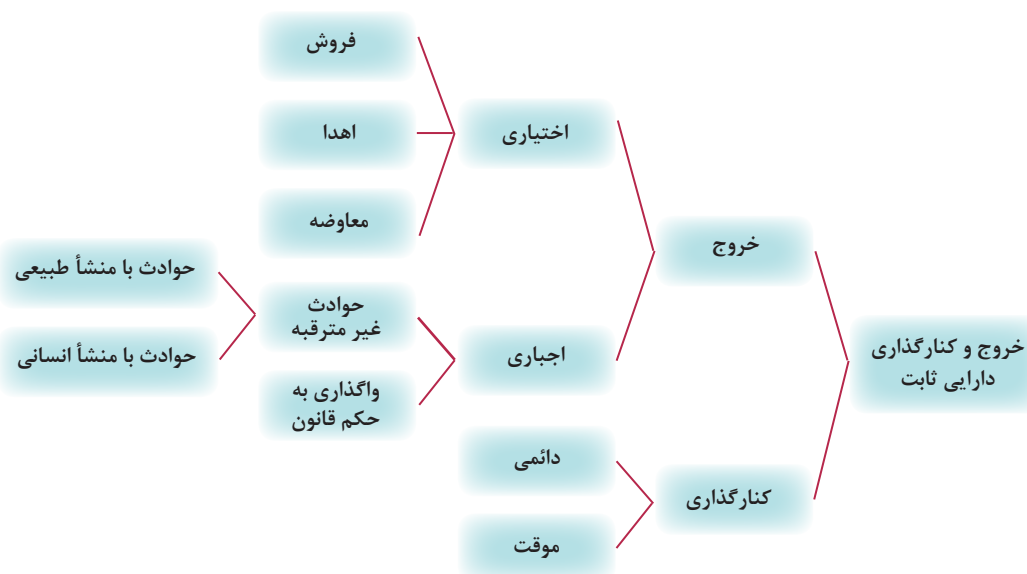
الف) محاسبه میزان استهلاك دارایی مذکور برای سال ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵؛

ب) محاسبه استهلاك انباشته شرکت در پایان سال ۱۳۹۵؛

ج) چه تفاوتی بین هزینه استهلاك و استهلاك انباشته وجود دارد؟

د) محاسبه ارزش دفتری دارایی ثابت در انتهای سال ۱۳۹۵.

خروج و کنارگذاری دارایی ثابت

چه عواملی باعث خروج دارایی‌های ثابت شرکت می‌شود؟

دارایی‌های ثابت شرکت‌ها در طول عمر مفید خود ممکن است با مواردی مانند: فروش، تعویض، آتش‌سوزی، سرقت و ... مواجه شوند. این موارد سبب خروج و حذف حساب‌های مربوطه از دفاتر می‌شود.

خروج و کنارگذاری دارایی ثابت در شرکت‌ها بر چه مبنایی صورت می‌گیرد؟

با توجه به ارزش اموالی که شرکت قصد برکناری آنها را دارد، تصمیم‌گیری در خصوص برکناری اموال ممکن است توسط اشخاص مختلفی صورت گیرد، شرکت‌ها معمولاً دارای آیین‌نامه معاملاتی هستند که بر آن اساس معاملات را غالباً در سه گروه معاملات جزئی، معاملات متوسط و معاملات بزرگ طبقه‌بندی می‌کنند. معمولاً برای معاملات جزئی مدیران رده پایین و برای معاملات میانی مدیران رده بالا و برای معاملات بزرگ هیئت مدیره تصمیم‌گیری خواهد کرد.

چه مستنداتی برای خروج یا کنارگذاری دارایی ثابت لازم است؟

برای خروج یا کنارجذاری دارایی ثابت، ضمن داشتن مجوز خروج یا کنارجذاری دارایی ثابت، باید جهت تکمیل برگ خروج یا کنارجذاری دارایی ثابت اقدام کرد، در زیر نمونه‌ای از مجوز فروش دارایی ثابت و برگ فروش دارایی ثابت آمده است.

مجوز فروش دارایی‌ها					
شماره:					
تاریخ:					
خواهشمند است با فروش دارایی‌های مندرج در جدول زیر موافقت فرمایید.					
مشخصات دارایی		مسئول نگهداشت	محل استقرار	توضیحات	وضعیت مورد تأیید
شماره پلاک	عنوان				
تهیه کننده:		تأیید کننده:		امضای مجاز:	

برگ فروش دارایی ثابت		
شماره:		
تاریخ:		
شماره پلاک دارایی:	عنوان دارایی:	
قیمت تمام شده:	ذخیره استهلاک:	
مبلغ فروش:		
شرح:		
نام خریدار:		
شماره سند موقت:	تاریخ سند موقت:	
تهیه کننده:	تأیید کننده:	تصویب کننده:
درج در کارت اموال:	مهر واحد:	

در زمان خروج دارایی ثابت به هر دلیل، حسابدار وظیفه دارد ضمن جمع‌آوری کلیه مستندات و مدارک مربوط به فروش یا کنارجذاری دارایی ثابت، اقدام به صدور سند حسابداری نماید. صرف‌نظر از نوع خروج دارایی ثابت، حسابدار باید مانده استهلاک انباشته مربوط را تا تاریخ خروج دارایی ثابت به‌هنگام نماید و ثبت حسابداری را در همان زمان در دفاتر انجام دهد.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هرنجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	شناسایی مخارج جاری و سرمایه‌ای طبق آیین‌نامه				
۷	تعریف مجوز فروش و برگ فروش				
۸	تفاوت مجوز فروش با برگ فروش				
۹	شناسایی انواع مستندات خروج دارایی ثابت از شرکت				
۱۰	توانایی کنترل مستندات خروج دارایی ثابت از شرکت				

مواردی که باعث خروج دارایی ثابت می‌شوند را نام ببرید؟

خروج دارایی ثابت:

پس از تحصیل دارایی ثابت، شرکت‌ها اقدام به استفاده از دارایی می‌کنند و با استفاده از دارایی طی سال‌های متمادی مزایای مورد انتظار از آن برای شرکت محقق می‌گردد، در نهایت شرکت اقدام به کنارگذاری دارایی می‌کند.

خروج اموال از شرکت: اموال به دو شکل اختیاری و اجباری از شرکت خارج می‌شوند.

خروج اختیاری اموال به سه شکل فروش، اهدا و معاوضه انجام می‌پذیرد.

خروج اجباری اموال به دو صورت حوادث غیرمترقبه و واگذاری به حکم قانون صورت می‌گیرد.

فروش دارایی ثابت:

فروش دارایی ثابت در اکثر شرکت‌ها به تصویب بالاترین مقام اجرایی شرکت می‌رسد و مسئولین رده‌های میانی توانایی تصمیم‌گیری در خصوص فروش دارایی ثابت را ندارند.

تجهیزات به شرکت دیگری فروخته می‌شود.

در زمان فروش دارایی ثابت، پس از اخذ مجوز لازم و تکمیل برگ فروش، حسابدار وظیفه دارد ضمن جمع‌آوری کلیه مستندات و مدارک مربوط به فروش دارایی ثابت، به صدور سند حسابداری اقدام نماید.

مراحل ثبت فروش دارایی ثابت:

الف) محاسبه و ثبت هزینه استهلاک از ابتدای سال مالی تا تاریخ فروش

ب) محاسبه مانده استهلاک انباشته و ارزش دفتری دارایی ثابت تا تاریخ فروش

ج) تشخیص سود یا زیان ناشی از فروش دارایی ثابت

د) صدور سند حسابداری فروش دارایی ثابت

ثبت حسابداری فروش دارایی ثابت:

چنانچه یک قلم دارایی ثابت، قبل از پایان عمر مفید آن به فروش برسد، باید حساب دارایی و استهلاک انباشته آن در زمان فروش، از دفاتر خارج گردد و براساس وجوه دریافتی یا طلب ایجاد شده از بابت فروش دارایی ثابت، جهت شناسایی سود و زیان ناشی از فروش دارایی ثابت اقدام شود.

صدور سند حسابداری با فرض وجود زیان

شماره سند:		شرکت		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامئ:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		موجودی نقد/ سایر حساب‌های دریافتنی/		xxx	
		استهلاک انباشته دارایی ثابت		xxx	
		زیان ناشی از فروش دارایی ثابت		xxx	
		دارایی ثابت			xxx
جمع:					
شرح سند: فروش دارایی ثابت					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری با فرض وجود سود

شماره سند:		شرکت		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضامئ:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		موجودی نقد/ سایر حساب‌های دریافتنی/		xxx	
		استهلاک انباشته دارایی ثابت		xxx	
		سود ناشی از فروش دارایی ثابت			xxx
		دارایی ثابت			xxx
جمع:					
شرح سند: بابت فروش دارایی ثابت					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

آیا می‌توان تفاوت بین بهای تمام شده دارایی ثابت و قیمت فروش در سال‌های پس از استفاده از آن دارایی را سود و زیان ناشی از فروش دارایی ثابت نامید؟

فعالیت